

1. STERİLİZASYON
AMELİYATHANE
DEZENFEKSİYON
SEMPZYUMU
3 - 6 Ekim 2012
The Anatolian Hotel, Gaziantep

CİLT HAZIRLIĞI

İLKAY GÜNDEŞLİ
Gaziantep Dr. Ersin ARSLAN
Devlet Hastanesi

SEHİR DOKTOR
ERŞİN ARSLAN'IN
ANISI
1952 - 2012

**Gaziantep
Dr. Ersin ARSLAN Devlet Hastanesi**

SUNUM

- Cilt
- Cerrahi el yıkama amacı
- İnvasiv ve cerrahi cilt hazırlığı amacı, uygulama ve kullanılan solüsyonlar
- Cilt hazırlığındaki diğer aşamalar

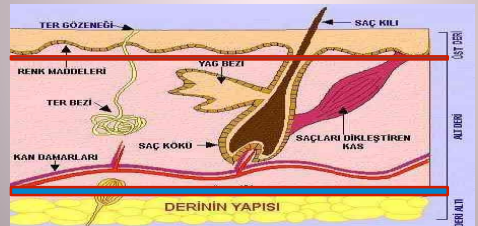
CİLDİN FONKSİYONLARI

- Vücudu yaralanmadan korur
- Dokunma duygusu özelliği ile çevre iletişimi sağlar
- Isıyı düzenler
- Enfeksiyondan korur

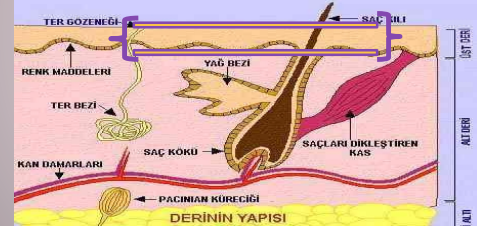
CİLDİN TABAKALARI

- Epidermis
- Dermis
- Subkütan –Cilt Altı

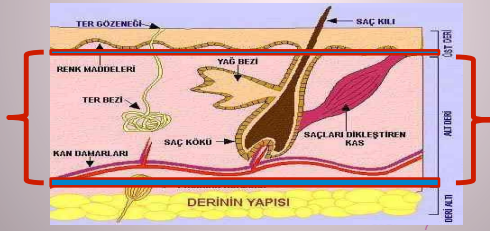
EPİDERMİS

- Çevre ile temasta bulunan cildin en dış kısmı
- 1mm kalınlıkta ve 5 ince tabakadan oluşur.
- Devamlı olarak dökülür ve kan damarı yoktur.

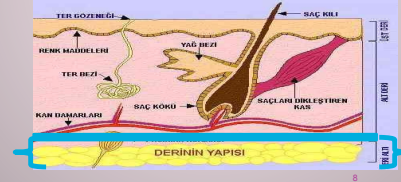
DERMİS

- Bağı dokusu, orta tabaka.
- Kan, lenf, ter ve yağ bezleri, sinir ve saç folikülleri
- Cilde tonus kazandırır.

SUBKÜTAN -CİLT ALTI

- En içteki tabaka
- İnce veya kalın
- Yağ oluşumu
- Vücudun iç yapı ve ısı izolasyonu
- Kan damarları ve sinirleri destekler
- Saç folikülü ve ter bezi kökleri

İNVAZİV VE CERRAHİ İŞLEMLERDE CİLT HAZIRLIĞI

- Povidon iyot, arteryel kateter ve Santral Venöz kateter takılma alanlarını temizlemek için en yaygın kullanılan antiseptiklerden biridir.
- %2' lik klorheksidin glukonat + Kombinasyon kullanımı
- %10' luk povidon iyodin veya %70' lik alkolle karşılaştırıldığında inf oranını daha çok azalttığı bildirilmiştir.

- İyotlu bileşikler pH, sıcaklık ve kan, serum gibi organik materyallerin varlığında aktivitelerini yitirirler.

- Klorheksidinli bileşikler organik materyalin çok yoğun olduğu cerrahi operasyonlarda uzun etki süresi ile tam koruma sağlar

CDC Guideline for Prevention of Surgical Site Infection, 1999

CİLT HAZIRLIĞI

CİLT HAZIRLIĞI

- Periferik venöz kateter uygulama öncesi
 - 70% alkol, tentürdiyot, veya alcoholic chlorhexidine gluconate solution)
- Santral venöz kateter, Periferik arterial kateter uygulama öncesi ve pansuman değişikliği sırasında
 - cilt >0.5% chlorhexidine +alkol
 - Klorheksidine kontraindikasyonu varsa, tentürdiyot, iodofor, veya 70% alkol alternatif olarak kullanılabilir.
- Cilt hazırlığı için Alkol içerisinde povidon-iyod ile klorheksidin ve alkol arasında karşılaştırma yapılmamıştır..
- 2 Aylıktan küçük çocuklarda klorheksidin emniyeti ve kullanılabilirliği konusunda bir tavsiye yoktur.
- Kateterin yerleştirilmesinden önce antiseptiklerin üretici tavsiyesine göre kurutulması gerekir.

AMELİYAT ÖNCESİ CİLT TEMİZLİĞİNİN AMACI

- Ciltten kir, yağ veya diğer yabancı maddelerin ve geçici bakterilerin çıkarılması
- Cildi tahriş etmeden mümkün olduğu kadar çabuk kalıcı bakterilerin sayısını azaltmak
- Bakterilerin yeniden hızla gelişmelerini önlemek

DAS 2004

13

CİLT DEĞERLENDİRİLMESİ

- Ameliyat yerinin ve bütün cildin durumu
- Renk (solgun, siyanotik, ısı, Lezyon, kızartı, kabarıklık, morluk, kabuklanma, ödem, kalınlık-incelik ve hassas olması, . turgoru)
- Mevcut bulaşıcı lezyonlar ve sayısı
- Genel sağlık durumu

DAS 2004

14

CİLT DEĞERLENDİRİLMESİ

- Yaş - çocuk veya yaşlı

DAS 2004

15

CİLT DEĞERLENDİRİLMESİ

- **Allerjiler**

DAS 2004

16

CİLT TRAŞI

ÖNERİLMEMEKTEDİR EĞER ÖNERİLİYORSA

- Traş ameliyattan hemen önce yapılmalıdır ve cerrahi bölge ile sınırlandırılmalıdır.
- Koltuk altı, kasık, perine alanlarındaki bakteri sayısı daha fazla olduğu için en son hazırlanmalıdır.
- Traş doku bütünlüğü bozulmamış derinin doğal korunmasını bozar.
- Traş ustalıkla yapılsa bile küçük kesik ve çizikler bakterilerin deriye girip çoğalmasına neden olur.

DAS 2004

17

TRAŞ

- Klipper tercih edilen bir metottur.
- **Deride çok az veya hiç travma yapmadan insizyon alanından aşırı kılları temizler.**
 - Dispoşibl ,
 - steril başlıklı,
 - yeniden şarş edilebilen
- **Reusable makineler**
 - kross kontaminasyon
 - dikkatli bir temizleme ve dezenfeksiyon gerekir.

DAS 2004

18

TÜY DÖKÜCÜ KREMLER

- Krem veya sıvıların kullanımı bazı otoriteler tarafından savunulmaktadır.
- Klinik kullanımda uzun zaman alması ve sıklıkla deri kızarıklıklarına neden olması tespit edilmiştir.

19

FARKLI TRAŞ ETME ZAMAN VE METODLARINA GÖRE ENFEKSİYON ORANLARI

- Ameliyattan 24 saatten daha önce %3.1
- Ameliyattan 24 saatten daha erken %2.3
- Makine ile kılları temizleme %1.7
- Krem kullanma %0.6
- CDC makine ile traş etme metodunu tavsiye eder.

20

Guideline for the Prevention of Surgical Site Infection, 1999

The Guideline for Prevention of Surgical Site Infection, 1999 prescribes the Centers for Disease Control and Prevention (CDC) recommendations for the prevention of surgical site infections (SSIs), formerly called surgical wound infections. This two-part guideline updates and replaces previous guidelines.

Infection Control Topics

- Infection Control Home
- Healthcare-Associated Infections
- Prevention Package
- Prevention Package Updates
- Infection Control Guidelines
- About CDC

Guideline for the Prevention of Surgical Site Infection, 1999

Name	Date	Type	Size
Complete guideline	10/1	PDF	279KB

NO SHAVE ZONE

21

TRAŞ MAKİNASI İLE TRAŞ ETME İŞLEMİ

- Saçın traş edilmesi veya kılların makine ile kesilmesi işlemi tecrübeli kişiler tarafından yapılmalıdır.
- Yeterli ışık olmalı ve hastanın mahremiyetine özen gösterilmelidir.

22

KAŞLAR KESİNLİKLE TRAŞ EDİLMEMELİDİR

23

TRAŞ ZAMANI

➤ Mümkün olduğu kadar ameliyat zamanına yakın olmalıdır.

24

TRAŞ UYGULAMA YERİ

- Preoperatif alanda veya ameliyat odasında olmalıdır.
- Kroniotomi için saç traşında genellikle psikolojik travmayı azaltmak için hasta uyuduktan sonra yapılır.

DAS

2011

AMELİYAT ÖNCESİ CİLT HAZIRLIĞI

- Araştırmalar etkili cilt hazırlığının hastanın ameliyathaneye gelmeden önce başlanması gerektiğini göstermiştir.
- Serviste yatan veya ameliyat günü evden gelecek hastalar ameliyat öncesindeki akşam
 - iodofor (Betadin),
 - heksaklorofen (Phisohex)
 - klorheksidin glukonat (Hibiclens)

DAS

2011

Povidon İyot ile Cilt Hazırlığı Sonrası Gelişen Cilt Reaksiyonları

Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi (2009) 52-56
 Hemş. Gönül ESER METE*, Anest. Z. Serpil USTALAR
 ÖZGEN**, Hemş. Buket ÇİĞDEM*, Anest. Olcay İSİR**
 *Acıbadem Hastanesi Ameliyathane Hemşiresi,
 **Acıbadem Üniversitesi, Acıbadem Hastanesi Anesteziyoloji Bölümü, Anestezist

ÖZET : Ameliyat sonrası cilt reaksiyonları ender bildirilen ancak ciddi komplikasyonlardır. Kontakt dermatit, alerjik reaksiyonlar, yanık olguları bildirilmiştir. Bu cilt reaksiyonlarından ilaçlar, cilt hazırlığı için kullanılan solüsyonlar, yara pansuman malzemeleri gibi etkenler sorumlu tutulmuştur. %10 Povidon iyot solüsyonu, güçlü bir antiseptik ve geniş spektrumlu bir dezenfektan olarak, son yıllarda bildirilen sensitivite reaksiyonları nedeniyle iyot solüsyonunun yerini almıştır. Koyu amber kahverengidir ve cilde rengini verir. %10 Povidon iyot solüsyonu ile cilt temizliği uygulanan olgularda, kontakt dermatit, yanık gibi çeşitli cilt reaksiyonları bildirilmiştir. Olgu sunumumuzda, postoperatif dönemde karşılaştığımız bazı cilt reaksiyonları bildirilmiş, olası nedenleri tartışılarak, ameliyat öncesi %10 povidon iyot solüsyonu ile cilt hazırlığında özen gösterilmesi gereken noktalar belirtilmiştir.

DAS

2011

CİLT HAZIRLIK Solüsyonları

- Antiseptik solüsyonun seçimi
- Hastane enfeksiyon kontrol departmanının uygun gördüğü solüsyonlar arasından karar verilmelidir.

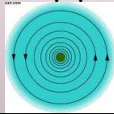
DAS

2011

TEKNİK / İŞLEM

- Steril malzemeler ayrı bir hazırlama masasında dizilir ve steril eldiven giyilir.
- Su geçirmeyen örtüyü hastanın yanına veya yatağı korumak için yerleştirilir
- Pamuk aplikatör ile göbek deliği temizlenir. (hazırlanacak alan içinde yer alıyorsa)
- İnsizyonel alandan başlayarak uca doğru dairevi hareketler yaparak sil.

DAS

2011

- Kullanılmış spançla silinmiş alana tekrar geri dönülüp silinmez.
- Temiz spanç kullanarak silme işlemi tekrar et.
- Antiseptik solüsyon sirküle, skrub hemşire veya cerrah tarafından uygulanır.
- Deriyi insizyon alanından uzağa doğru antiseptik solüsyon ile sil, asla kullanılmış spançla silinmiş alanı silme.

DAS

2011

DAS
2004

- Temiz bir sponçla insizyonel alanı yeniden antiseptik solüsyon ile sil.
- Solüsyonun hastanın vücudundan aşağıya akmasına veya göllenmesine kimyasal yanıklar oluşturabileceği için engel olunur.
- Su geçirmeyen örtüyü hastanın altından/veya kenarından al.

31

DAS
2004

- Derinin silinmesi ve hazırlık hastane politikalarına göre ve en az 3-5 dakikada yapılmalıdır.

32

ANORMAL VEYA YARALANMIŞ DOKULARDA ALINACAK ÖNLEMLER

DAS
2004

- Açık yaralar, intestinal stoma için
 - Kirli alanlar en son hazırlanır.
 - Nemli bir sponç diğer bütün alanlar silindikten sonra yara veya stomaya uygulanabilir.
- Vagina veya anüs bütünlüğü bozulmamış alandan sonra hazırlanır.
- En temiz alanı ilk olarak silmek cerrahi prensiptir.

33

GENEL KURALLAR

DAS
2004

- Hasta, cilt temizliği uyuduktan sonra yapılacaksa uyumadan önce;
- Uyanırken yapılacak ise uygulama yapılacağı zaman bilgilendirilir.

34

GENEL KURALLAR

DAS
2004

- Hastanın rahatı sağlanır ve mahremiyeti korunur, korkusu giderilir, sorularına açıklayıcı ve güven verici cevaplar verilir.
- Hasta anestezi almış ise işleme başlamadan önce anesteziistin izni alınır
- Hastanın ameliyatına uygun pozisyon verilir.
- İnsizyon bölgesi merkezden başlayarak silinir

35

GENEL KURALLAR

DAS
2004

- Graft alınacaksa greft bölgesinin de temizlenmesi sağlanır.
- Temizlik için küçük plastik veya çelik tas içerisine antiseptik solüsyon alınır.
- Cilt temizliğine yetecek kadar kare gaz katlanıp tase batırılır.
- Silme pensi, içerisinde kare gaz ve antiseptik solüsyon konan kap cerraha verilir.

36

GENEL KURALLAR

- Temizlik alanının en dış hududuna gelince yeni gazlı bez kullanılır.
- Temizden kirliye, merkezden periferik doğru yapılır.
- Ciltte ağızlaşan durumlarda ağızlaşma operatif alan içerisindeyse ve bölgeye insizyon yapılmayacaksa hemşire bölgenin kapatılmasına yardımcı olur.

DAS
2004

37

GENEL KURALLAR

- Ameliyathane'de doktor isteğine bağlı olarak ortopedi, el cerrahisi ve artroskopi ameliyatlarında antiseptik solüsyon ile cilt temizliğinden önce, antiseptik sabun ile fırçalama işlemi antiseptik tekniğe uygun olarak yapılır.
- Disposable örtü kullanılacaksa temizliği yapılan bölge kurulanır.

DAS
2004

38

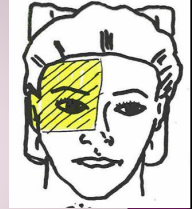
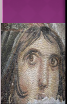
CERRAHİ UYGULAMALAR İÇİN BÖLGE HAZIRLIKLARI

DAS
2004

40

GÖZ

- Başın hareket etmemesi ve tespit için başın altına tespit simidi konur.
- Temizlik işlemi için kullanılan gazlı bezler iyice sıkılarak cerraha verilir.
- Solüsyonun göz çukuruna toplanması engellenir.
- Cerrah, göz merkez olmak üzere çevreye doğru siler.

DAS
2004

40

BURUN VE ÇEVRESİ

- Cerrah temizliğe burun köprüsünden başlar. Önce bir tarafı dışarıya doğru (saç çizgisine ve çeneye doğru) siler.
- Burun deliklerini hemşirenin hazırladığı antiseptikle ıslatılmış, sıkılmış pamuk ve penset yardımıyla siler

DAS
2004

41

YÜZÜN ALT KISMI VE BOYUN

DAS
2004

42

KULAK

- Hastanın ameliyat edilecek kulağı yukarı gelecek şekilde pozisyon verilir.
- Kulak çevresindeki kıllar traş edilir veya saçlar kısaltılır.
- Doktor isteğine göre saçlar ameliyat alanına gelmemesi için pomatla yapıştırılır.

KULAK

- Dış kulak yoluna solüsyon göllenmesini engellemek için dış kulağa ıslatılmış, sıkılmış pamuk topu (tıkaç) hazırlanır.
- Cerrah kulağın ortasından yüze ve boyun alanına doğru cilt temizliğini yapar.

BOYUN

- Meme başına kadar olan bölge açılır.
- Baş altına uygun pozisyon pedi veya jeli yerleştirilir.
- Cerrah insizyon alanından başlayıp çevreye doğru genişleyerek temizlik yapar.
- Boyun önde olmak üzere, alt çene kemiği, mandibula, sternum, köprücük kemiği ve omuz başına kadar olan bölge temizlenir.

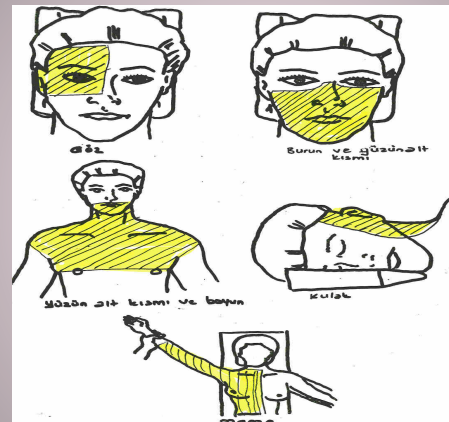
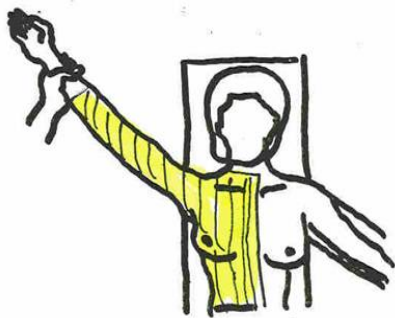

GÖĞÜS VE MEMELER

- Hastanın ameliyat olacağı göğüs tarafındaki el yardımıyla havaya kaldırılır.
- Hastanın üstü bele kadar açılır.
- Ameliyat alanı dışında kalan yerlere temiz havlular konur.
- Cerrah omuz başından diyaframa kadar olan bölgeyi ameliyat edilmeyecek memeden masa hattına kadar temizler.
- Bu alanlara axiller bölge, çepeçevre kol ve dirsek dahil edilir.

GÖĞÜS VE MEMELER

DİRSEK VE ÖN KOL

- Doktor istemine göre kolun üst kısmına turnike uygulanır.
- Hastanın kolu yukarı kaldırılır.
- Turnikenin altına O harfi şeklinde ıslanmayı engelleyici bir pamuk sargı sarılır.
- Cerrah temizliği insizyon alanından başlayarak dairesel hareketlerle çevreye doğru yapar.
- Hazırlığı bilekten axillaya varsa turnikeye doğru yapar. Bu hazırlık kolu çepeçevre içerir.

OMUZ

- Kol yukarı doğru kaldırılır.
- Omuz ve axilla altına yükseltici konur.
- Cerrah temizliği insizyon alanından başlayarak dairesel hareketlerle çevreye doğru yapar.
- Hazırlık alanına boynun yarısı, çepeçevre kol, dirsek, omuz, skapula, göğüs, axilla meme başına kadar dahil edilir.
- Axilla en son temizlenir.

KALÇA

- Ayaktan kavranarak extremitte havaya kaldırılır.
- Rektal bölge ve perianal bölge küçük havlu ile kapatılır.
- Cerrah temizliğe insizyon alanından başlar.
- Hazırlık alanına belin altından başlayıp ameliyat edilecek taraftaki kalça, batının alt kısmı, bacak kalçadan ayak bileğine kadar çepeçevre alınır.

TRAKSİYON MASASINDA KIRIK KALÇA

- Hasta kırık masası üzerine kırık tarafı traksiyonda olacak şekilde pozisyone edilir.
- Perine bölgesi havlu ile kapatılır.
- Cerrah temizliğe insizyon alanından başlar.
- Hazırlık alanı belden karın çizgisine kadar, masa hizasından bacağı kalçadan dize kadar çepeçevre içine alır.

KARIN

- Meme başından pubise kadar olan alan açılır.
- Hastanın her iki yanına emici havlular yerleştirilir.
- Cerrah temizliğe insizyon hattından başlar.
- Meme hattından kasıklara kadar sağ ve sol taraf, yatağa temas eden noktaya kadar temizlenir.

SIRT

- Hasta yüz üstü yatar pozisyonudadır.
- Omuzlardan kalçaların üzerine kadar sırt açılır.
- Hastanın her iki yanına emici havlular yerleştirilir.
- Cerrah temizliğe insizyon hattından başlar.

GÖĞÜS VE BÖBREK

- Ileuma kadar olan bölge açılır.
- Böbrek cerrahisi için göğüs ortasından kalçaya kadar hem ön hem arkadaki bölge açılır.
- Thorasik işlemler için omuzlardan ileuma kadar göğüs duvarının hem önü hem arkası hazırlanır.
- Cerrah insizyon hattından başlayarak ameliyata göre yukarıdaki bölgeleri siler.

DAS
2014

PERİNE VE VAJİNA

- Perianal bölge hazırlanır.
- Kalça altına geçirgen olmayan örtüler yerleştirilir.
- Sıvının aşağıdaki kovada toplanacak şekilde akmasını sağlayacak huni sistemi hazırlanır.
- Hazırlık pubisten anüse doğru yapılır. Hazırlık alanı içerisine vulvalar, labialar, perine, kalçaların iç kısımları ve vajina dahil edilir.
- Cerrah temizliği pubisten başlayıp aşağı doğru yapar. Vulva üzerine ve perineye gelir. Anüs sona bırakılır. Anüse dokunan

DAS
2014

PERİNE VE VAJİNA

- Uyluğun iç kısmı labia majörden başlayarak dışarıya doğru temizlenir.
- En son vajinanın iç kısmı dairesel hareketlerle temizlenir. Kuru bir sponjla vajinadaki solüsyonun fazlası kurulanır.
- Perine ve vajina hazırlığı ile kateterizasyon yaparken (temizliği yapan kişi kateteri takacaksa) eldivenler çıkarılarak yeni eldiven giyilir

DAS
2014

EL VE ÖN KOL

- Doktor isteğine göre kolun üst kısmına turnike manşeti yerleştirilir.
- Hastanın kolu el masasına alınır.
- Ön kol ekstremitesteği üzerinde yukarıda tutulur.
- El cerrahisi uygulamalarında yıkama tasına scrub solüsyon+ sünger veya steril scrub fırça + izotonik solüsyon konulur.
- El parmak uçlarından başlayarak dairesel hareketlerle dirseğe kadar çepeçevre fırçalar veya süngerle yıkar. Ardından serum fizyolojik dökülerek yıkanır. Antiseptik solüsyon ile temizlenir

DAS
2014

DİZ

- Ekstremiteste yükseltilir.
- Doktor isteğine göre bacağın üst kısmına turnike uygulanır.
- Turnike altına pamuk sargı sarılır.
- Hazırlık alanı turnikeden ayağa kadardır.
- Temizliğe dizden başlanır, dairesel hareketlerle turnikeye doğru yukarı çıkılır.
- Temizliğe tekrar dizden sirküler hareketlerle ayak bileğine kadar devam edilir.
- Havlu ile kurulanır.

DAS
2014

AYAK VE AYAK BİLEĞİ

- Doktor isteğiyle bacak üst kısmına turnike uygulanır.
- Bacığın alt kısmı ekstremiteste üzerine konur.
- Cerrah parmak uçlarından başlar, bacağın alt kısmına doğru siler.
- Havlu ile kurulanır.

DAS
2014

AÇIK KALP

- Ameliyat alanı boyundan parmak uçlarına kadar olan bölgedir.
- Bacaklar ayak bileği destekleri üzerinde yükseltilir.
- Hastanın vücudunu desteklemek için yanlara destek pedleri konur.
- Hazırlık alanına trachia'dan başlanarak ayak parmakları da içinde olmak üzere her iki ekstremitte çepçevre dahil edilir.
- Temizlik sternumdan başlanarak gövdenin her iki yönüne gidecek şekilde dairesel hareketlerle yapılır. Genital bölge bacak arasına havlu kapatılır.
- By pass vakalarının dışında ameliyat alanı dizlere kadardır.

DAS
2011

HAYATIN ÇOCUK NEŞESİ TADINDA GEÇMESİ DİLEĞİYLE !!!

